

JÓLÉTI GAZDASÁG A SZENT KORONA ORSZÁGÁBAN

Összeállította:
Síklaky István,
Bruckner József, Darab Csaba,
Dohán Mihály, Drábik János, Gallai István,
Mándoki Andor, Marek Tibor, Tóth Elek,
Vadai Mihály Zsolt, Weller Márton, Zielinsky Szilárd
közreműködésével,
Ángyán József, Baranyi Károly, Gyulai Iván,
Szeremley Béla, Tanka Endre
írásainak felhasználásával

FENNMARADÁS FÜZETEK 2.

Az Összefogás a Fennmaradásért Mozgalom

(Fennmaradás Műhely)

ajánlásai

az alkotmányos rendszerváltás kormánya számára

Ez a program nem kötődik egyetlen párthoz sem.

Minden olyan párt és nem-párt formában szervezett társadalmi erő számára készült, amelyek - összefogva - fel kell, hogy váltsák a jelenlegi párturalmat/pénzuralmat egy a nép javát szolgáló közhatalommal.

Tartalmát tekintve a Jobbik Magyarországért Mozgalom rövid programjának Síklaky István *Létebiztonság és harmónia* c. könyve alapján való kifejtésének tekinthető.

A Magyarországért Párt a saját programjának tekinti.

Kiadó: Magyar a magyarért Alapítvány, Budapest

Felelős kiadó: a Kuratórium vezetője

Szerkesztette: Síklaky István

Borító grafika, tördelés: Kincsesné Salca Mária

Elérhető: 06-70 333-6732, kincsesne@t-online.hu

Nyomás és kötészet: Ex-Kop Bt. Szigetszentmiklós

Tel.: 06 (24) 555-131

Felelős vezető: Nagyné Brágya Erzsébet

MILYEN LEGYEN A JÓLÉTI (TERMÉSZETES) GAZDASÁG RENDJE, ÉS HOGYAN HOZHATJUK LÉTRE

Bevezető

0.1 Józan ésszel!

Kérjük a Tisztelt Olvasót, tíz percre felejtse el, hogy valaha is hallott szocializmusról és kapitalizmusról, GDP-ről, modernizációról, Európai Unióról és minden efféléről, és gondoljuk végig együtt a következő, nagyon egyszerű dolgokat:

Egy elképzelt PÉLDA-MEGYE lakossága 300 ezer lélek. Életük első harmadát a növekedésnek, felkészülésnek, második harmadát a munkának szentelik, a harmadik harmad pedig a kedvtelés és a nyugalom időszaka. Ebből következően 100 ezer ember gondoskodik a lakosok életszükségletéről. Józan becslés szerint 80 ezer ember szorgalmas, de nem túlfeszített munkával gondoskodik mindenről, ami a 300 ezres közösség tisztas megélhetéséhez szükséges, ennivalóról, fedélről, ruházatról, a nevelés-oktatás, tudományos kutatás rendszerről, az egészségügyi rendszerről, az energiaellátásáról, a közlekedési rendszerről, a közbiztonságról, a közigazgatásról, a kulturális életről. 20 ezer munkabíró ember marad olyan termékek-szolgáltatások előállítására, amiért cserébe behoznak a megyébe a helyi források fölött szükséges energiát, gyógyszereket, tévé-készülékeket és számítógépeket, személy- és teherautókat, autóbuszokat és vonatszerelvényeket, és minden mást, ami fontos.

Péllda-megyénkben tehát minden lakos számára biztosítva van minden, ami alapvetően a létehez szükséges, mégpedig úgy, hogy az alapvető élelem, ruházat, lakhatás és az energia jó része tekintetében gyakorlatilag függetlenek a multiktól és a nemzetközi pénzvilágtól, és így biztonságban élhetnek, nélkülözés, koldulás és hajléktalanság nélkül, kényszerű kórházi ágycsökkentések és iskolabezárások nélkül.

AKKOR HÁT MIÉRT NEM TUD TISZTESSÉGESEN MEGÉLNI A MAGYAR TÁRSADALOM TÚLNYOMÓ RÉSZE?

Ezt a kérdést kiegészíthetjük azokkal a kérdésekkel, amelyeket Füzes Oszkár tett fel a Népszabadság „Álláspont” rovatában (2004.10.21.) *„Ha nő a nemzeti jövedelem, akkor miért csökken az enyém? Ha tudásgazdaságra törekszünk, akkor miért veszik el a közpénzt az oktatástól és a kutatástól? Ha ilyen sok adót fizetek, akkor miért nem jut több útra, kórházra és parlagfűre? Annyi áldozat után miért nem közelítjük gyorsabban a nyugati életszínvonalat?... Hogyan lett megint három millió szegény, és miért kell rettegnie másik három milliónak az elnyomorodástól?”* És még egy kérdés: ***Miért csodálkozunk, hogy elviselhetetlen mértékű a korrupció, amikor a nyugati vállalatok évente 80 milliárd dollárt költenek megvesztegetésre – körülbelül annyit, amennyi az ENSZ szerint a szegénység felszámolásához kellene? (GAIA 2000.12.15.)***

Halljuk a szokásos választ: „*Ez romantikus antikapitalizmus!*” De arra kérjük az Olvasót, ne mentse fel magát ilyen olcsón – egy címke felragasztásával – a józan, önálló gondolkodás emberi-polgári kötelezettsége alól. Inkább tartson velünk, próbáljunk valamilyen valósnak tűnő választ keresni erre a kérdésre (1. fejezet);

- majd próbáljuk megrajzolni egy olyan – a józan ész alapján megvalósíthatónak vélhető – magyar társadalom képét, amelynek minden tagja nemcsak, hogy tisztességesen megél, de magával, embertársaival és a természeti környezettel a jelenleginél érezhetően nagyobb harmóniában él (2. fejezet);

- végül arra a kérdésre keressünk egyfajta választ, hogyan indulhat el a magyar társadalom mai állapotából egy ilyen kívánatos állapot irányába vezető úton (3. fejezet).

Józan ésszel nézzünk szembe azzal, hogy a „létbiztonság és tisztességes megélhetés” nem lehet azonos a nyugati társadalmak pazarló, fenntarthatatlan életmódjával. Évekkel ezelőtt Németországban tartottak egy Észak-Dél konferenciát, ahol szakértők és politikusok tárgyaltak arról, hogyan lehetne a Földön „a nyomort enyhíteni”. (Meggzűntetésről szó sincs!) A német tévé tudósított az eseményről, aminek során megszólítottak egy iráni újságírónőt. Amikor a riporter fölvetette a szokásos, semmitmondó kérdéseket, az újságírónő visszakérdezett: „*Tudja-e ön, hogy mennyi kőolajat, gázt, acélt és szenet használ föl évente egy német állampolgár?*” Ahogy ez lenni szokott, a riporter nem tudta. A hölgy megmondta neki. Aztán így folytatta: „*Mára a műholdas tévé és az amerikai filmek révén ezt a fajta jólétet az egész világ megismerte. Ma már egy iráni és egy kínai polgár is, sőt a Föld minden lakója ugyanolyan jól szeretne élni, mint a németek. Szorozza meg a német fogyasztást, hogy az USA-t ne is említsük, az emberiség létszámával és válaszoljon: van-e a Földön annyi olaj, annyi gáz, annyi acél és annyi szén? Ugye nincs? Akkor miről beszélünk?*” Még hozzátehetette volna: van-e annyi levegő és víz? Le kell tehát szögeznünk: elmúlt az az idő, amikor még lehetett a filmekből ismert ún. amerikai típusú „fogyasztói” jólétről álmodozni. Az ottani tékozló fogyasztás jelenlegi szintje, ha folytatódik, még akkor is elpusztítja a földi életet, ha csak egyetlen országban, az USA-ban valósult is meg.

Kunszabó Ferenc jegyezte meg („*És ég az oltár*”), hogy Károly Ágostnak, Szász-Weimar nagyhercegének minisztere, egy bizonyos Johann Wolfgang von Goethe, olyan kényelmi feltételek között élt, amelyeket manapság egy takarítónő felháborodva utasítana vissza.

A valódi gond Magyarországon: a nyilván sem tartott mértékű munkanélküliség, 3 millió, teljesen nyomorban élő ember, a fennmaradáshoz nem elegendő születésszám, milliók számára az egészségügy magánosítása és üzletté tétele miatt az ellátásból való kiszorulásnak, és a nyugdíj nélküli időskornak a fenyegetése, a hajléktalanok félelmetes tömege. Ezért a rendszerváltás kormányának Magyarországon nem azt kell ígérnie, hogy kétszeresére növekszik a gépkocsi száma. A feladat az elszegényedés megállítása és a nyomor felszámolása. Ez pedig csak úgy megy, ha nem a nemzetközi versenyképességünk fokozása, hanem belső erőforrásaink felhasználásával a hazai alapellátás javítása lesz a kormányzati cél. Nem a mezőgazdaság tönkretétele az EU elvárások szolgai teljesítése érdekében, hanem a belső mezőgazdasági piac védelme és a belső fogyasztás növelése. Ma Magyarországon nem autópályákat kell építeni az EU igényeire, hanem felújítani a meglévő utakat, rendbe szedni a roskadozó társasházakat, működésképpé tenni és korszerűsíteni az olcsó privatizálhatóság érdekében lerobbantott kórházakat. Egy kétkezi dolgozó a társasági élet iránti igényét ne csak a kocsmában elégíthesse ki, ifjúságunk a teljes kilátástalanság miatt ne az italban és a drogban keressen feledést, örömet ne a másságban és cinizmusban, hanem a hitben, reményben és szeretetben, a munkában, a kultúrában, a tudományban, a szépségben, és mindenelekelt az egészséges, jövőről gondoskodó „családos” családi életben lelje fel. És munkahelyeket kell létesíteni, ahol nem

a világpiacért, hanem egymásért dolgozunk. És a jövőre gondolva rendbe kell szedni az elhanyagolt iskolákat, és nevelni, nevelni, nevelni és képezni azt a csekély lélekszámú ifjúságunkat, amelynek világra jövetelét nem tudta megakadályozni a libero-kommunista abortusz"cultúra", mert nagyon, nagyon nehéz feladat vár rájuk ebben az előregedett társadalomban. Nem „növekedésre” van szükségünk, hanem létbiztonságra, lakásra és munkára, és a legfontosabbra: az ember megbecsülésére.

0.2 Természetes gazdasági rend

A 2. és 3. fejezetben vázolt program egy természetes gazdasági rend megvalósításának programja, melyben a gazdasági tevékenységnek nem az a célja, hogy a „legügyesebbek” a nagy többség rovására meggazdagodjanak, hanem a létbiztonság és harmónia *mindenki* számára; harmónia az egyének és a közösségek között, harmónia a természeti környezettel. Jogrendje a természetjognak van alárendelve, amely semmilyen népszavazással vagy diktátummal nem érvényteleníthető. Ennek a magyar történelemben kialakult alrendszere a Szentkorona-tan, amely – ennek megfelelően – ugyancsak fölötte áll az emberi akaratnak; mint a klasszikus megfogalmazásban olvasható: *„Sem választott, sem kinevezett hatalom nem határozhatja meg sem a hatalomnak, sem a népnek a Szent Koronához való viszonyát”*. A természetes társadalom erkölcsé a *szereetet-erkölcs*, amely közös csaknem minden ősi vallásban, de a legtisztább, legkövetkezetesebb az Evangéliumban olvasható krisztusi megfogalmazása. Jogi formába öntve ez a természetjog lényege.

A természetes társadalmi rend – középpontjában a természetes gazdasági renddel:

- * nagy mértékben érvényesíti a társadalmi igazságosságot, azaz – az élet jogán rászorulókon kívül – mindenkinél a társadalmilag hasznos teljesítményhez köti a javakból való részesedést; megszünteti az erőforrásokhoz erkölcsstelen előnyök révén való hozzáférést, azaz kiküszöböli a kizsákmányolást;
- * mindenki számára létbiztonságot teremt;
- * kiegyensúlyozza a közösségi és az egyéni érdekeket;
- * megvalósítja és fenntartja az anyagi fogyasztás tisztas szintjét, összhangban a Földanya eltartó-képességével;
- * megvalósítja és fenntartja az egyéni és közösségi önrendelkezés – a szabadság – anyagi alapjait.

Sokan mondják majd, hogy mindez nagyon szép, de az adósrabszolgaságból, a pénzuralom alól való kiszabadulás megvalósíthatatlan utópia. E kételkedők figyelmébe ajánljuk Argentína példáját. Mint az olvasók majd látni fogják, a kilábalásnak a 2. és 3. fejezetben kidolgozott módszere nagymértékben egybeesik azzal a gazdaságpolitikával, amelyet Argentína népét szolgáló kormánya sikeresen megvalósít. Kubában pedig azt láthatjuk, hogy milyen egészséges, a fenntarthatóságot is szolgáló lépésekkel lehet kivédeni egy évtizedes embargót.

0.3 Az argentin példa

(Szabó Anna *„Talpra állt a tangó hazája – Gazdasági felemelkedés a Nemzetközi Valuta-alap válság-receptje nélkül”* című - Magyar Nemzet 2005.1.20. – cikke, kis rövidítéssel.)

Kiheverte az argentin gazdaság a három évvel ezelőtti pénzügyi összeomlást; a recessziót felváltotta a GDP növekedése, és szinte az összes gazdasági mutató javulását

úgy sikerült elérnie a dél-amerikai államnak, hogy a Nemzetközi Valutaalap (IMF) adósság-spiráljába került ország nem volt hajlandó alkalmazni az IMF válságreceptjét. A többi latin-amerikai országhoz hasonlóan Argentína eladósodása is az első olajárrobbanás után, a 70-es években kezdődött el, és tíz év leforgása alatt a pénzügyi rendszer teljes függésbe került a külföldi bankoktól. Miután a 80-as években az IMF drasztikusan megemelte kamatait ... az ország adósság-spirálba került; hiába fizetett egyre többet adósságszolgálatként, a felvett hitelek összege egyre csak növekedett, s 2001 végére elérte a kamatokkal számított 141 milliárd dollárt, amelyet Argentína már nem tudott fizetni. Ekkor az ország történelmének súlyosabb krízisét élte meg: emberek milliói veszítették el munkájukat, befagyasztották a bankszámlákat, utcai zavargások törtek ki, és a helyzet súlyos politikai válsághoz vezetett.

A válságot áthidaló újabb kölcsönök folyósítását az IMF a „szokásos” minta szerint költségvetési megszorító intézkedések bevezetéséhez kötötte, Buenos Aires azonban nem ezt az utat választotta. Sőt, megtagadta a hitelek visszafizetését, **állami beruházásokkal és a hazai vállalatok segítségével munkahelyeket teremtett, és a belföldi fogyasztást élénkítve próbált meg kilábalni a válságból.** (A mi kiemelésünk – S.I.)

Az azóta sem törlesztett hatalmas államadósság leírására, gyakorlatilag adósság-elengedésre a közelmúltban tett végleges javaslat óriási felháborodást váltott ki a hitelezők körében, mivel a *Néstor Kirchner* vezette kormány hosszas alkudozások után a befektetéseknek alig 40 százalékát hajlandó csak kifizetni. ... A legtöbben, majdnem 40 százalékban, argentin állampolgárok a hitelezők, a külföldiek nagyrészt olaszok, svájciak, németek és amerikaiak. A pórul járt államkötvény-vásárlók most dönthetnek: vagy elfogadják a felajánlott csekély, de biztos rendezést, vagy várnak a javaslatban szereplő 2045-ig, amikorra teljes egészében visszakaphatják a pénzüket – avagy pereskednek. ...

0.4 “Kuba alkotó válasza a nehéz időkre”

(Third World Resurgence, No. 171/172, p. 10. - idézi Gaia XXII. évf. 399. sz.)

“A szocialista országok támogatásának a megszűnése, de még inkább a kilencvenes években szigorodó amerikai embargó nehéz helyzet elé állította a szigetországot: romlott az élelmiszer- és gyógyszerellátás, az üzemanyag és az alapvető felszerelések hiánya pedig szinte az ország napi működését is lehetetlenné tette. De más, hasonló helyzetbe került országokkal szemben (pl. Irak) Kuba nem került végleges válságba, hanem új, önálló fejlődési pályára állította az országot, amely a fenntarthatóság szempontjából mások számára is példa értékű lehet.

A fosszilis erőforrások, elsősorban az olaj hiányának pótlására a 90-es évek elején egymillió kerékpárt importáltak Kínából, ami átalakította a városi közlekedést. Lovak, öszvérek és ökrök tenyésztésébe fogtak a földművelés szükségleteinek kielégítésére. Az energiaellátásban szerepet kaptak a megújuló források, a nap, a szél és a víz. A nemzeti oktatási program keretében létrehozott közösségi “TV-termek” egy részét napenergia működteti, a Sierra Maestra-ban pedig mini-vízierőműveket építettek. Hosszú távon Kuba teljes energiaellátását a megújulókra kívánja építeni.

Az élelmezés terén a kiegészítő vegyszereket az alternatív, fenntartható gazdálkodási módszerek intenzív kutatásával és terjesztésével pótolták. A korábbi monokultúrás cukornád ültetvények helyén helyi fogyasztásra szánt élelmiszer-növényeket kezdtek termesztetni, integrált növényvédelemmel, vegyes kultúrákkal, teraszos műveléssel, csepegtető öntözéssel, szerves trágyával (l. lovak) és egyéb, szelíd, termelési módszerek alkalmazásával. Emellett használatba vonták a városi és városkörnyéki szabad területeket is, ahol közösségi kerteket alakítottak ki. Ily módon ma, pl. Havanna zöldség- és gyümölcsellátásának 93%-át a város határain belül termelik meg.

Az egészségügyi ellátás területén is súlyos problémákat okozott a gyógyszerhiány, amit intenzív saját kutatások és magas színvonalú képzés révén sikerült megoldani. Ma Kubában 225 lakosra jut egy orvos (az USA-ban 450-re), sőt, még más fejlődő országokba is tudnak küldeni belőlük. A 13 alapvető védőoltás tekintetében az ország önellátó (a beoltottság gyakorlatilag 100%-os), sőt, külföldön is keresett anyagokat sikerült kifejleszteni, pl. a hepatitis-B ellen."

1. A világválság

E fejezet forrásait lásd a fejezet végén!

MADÁCH: „*Mi verseny ez, hol egyik kardosan
Áll a mezetlen ellennek
szemében?*

*Mi függetlenség, száz hol éhezik,
Ha az egyes jármába nem hajol?
Kutyáknak harca ez egy konc
felett.*

KEYNES: „*Annak a rendszernek, amelyben élünk,
fő hibája, hogy nem tud teljes foglalkoztatást
biztosítani, továbbá, hogy önkényes és
igazságtalan benne a vagyon és jövedelem
elosztása.*

1989-90-ben sokunkban élt olyan illúzió, hogy mivel a világba rákos daganatként ékelődött be a minket is bekebelező Szovjet Birodalom, összeomlása után nincs más dolgunk, mint hogy betagozódjunk a – most már egészséges – világba, és akkor minden jóra fordul. ***Azóta keservesen tapasztaljuk, hogy ez nem így van. Az a világ, amely körülvesz bennünket, súlyos, és egyre súlyosbodó válságban van, és még csak nem is látszik a fény az alagút végén.***

VÁLSÁGTÜNETEK

A válság talán leginkább szembetűnő tünetei: ***a jóléti rendszerek leépülésének irányzata***, és az állandósult, sőt – úgy látszik – megállíthatatlanul növekvő munkanélküliség. Látnunk kell azonban, hogy ez egyáltalán nem valamiféle gazdasági szükségszerűség. A világ gazdagsága folytonosan növekszik, tehát megvolna az a pénz, amiből a jóléti rendszerek változatlan szinten fenntarthatók lennének, azonban a gazdag kevesek – megszűnván a szovjet veszély – nem akarnak átengedni a nekik jutó egyre nagyobb részből a szegények jólétére annyit sem, amennyi ilyen célra eddig rendelkezésre állt.

A kevés gazdag és a szegény tömegek közti szakadék egyre mélyül. Talán elég, ha az erre utaló számtalan közkézen forgó statisztikai adat-párból itt csak kettőt idézünk: Míg a világ leggazdagabb 10 százalékának jövedelme 1950-ben a legszegényebb 10 százalék jövedelmének 10-szerese volt, 1995-ben ez az arány már 200-szoros, és azóta is évről-évre nő. [BOGÁR/A] Ugyanez más számokkal: 1950-ben világviszonylatban a jövedelem 65 százaléka jutott a leggazdagabb 20 százaléknak és 3 százaléka a legszegényebb 20 százaléknak, 1995-ben a leggazdagabb 20 százalék részesedése a jövedelmekből már 87 százalék volt, a legszegényebbek részesedése pedig 1,3 százalékra csökkent. [BOGÁR/B]

"KAPITALIZMUS MUNKA NÉLKÜL"

Fontos segítséget ad a kialakult helyzet megértéséhez Ulrich Beck müncheni szociológia professzor „Kapitalizmus munka nélkül” című írása (Der Spiegel 1996/20.). Beck – kis tömörítéssel – a következőket mondja: „... a globális kapitalizmus a magas fejlettségű országokban ... felmond egy történelmi szövetséget a kapitalizmus, a szociális állam és a demokrácia között. A demokrácia Európában és az USA-ban 'munka-demokráciaként' jött létre – abban az értelemben, hogy a demokrácia a bért munkában való részvételre épült. Az állampolgárnak, így vagy úgy, meg kellett keresnie a kenyerét, hogy politikai szabadságjogait élettel tölthesse meg. A bért munka nemcsak a magán-, hanem mindig a politikai egzisztenciát is megalapozta. Tehát egyáltalán nem 'csak' a munkanélküli milliőről van szó. És nem is csak a szociális államról. Rólunk, mindnyájunkról van szó. A politikai szabadságról és a demokráciáról Európában ... **Anyagi biztonság nélkül nincs politikai szabadság.** Tehát nincs demokrácia, tehát mindenkit fenyegetnek az új és a régi totalitárius uralmak és ideológiák. ... Ez a gazdálkodási mód csak az anyagi biztonsággal, a szociális jogokkal és a demokráciával kölcsönhatásban képes fennmaradni. Aki csak a piacra tesz, a demokráciával együtt ezt a gazdálkodási módot is elpusztítja.”

AZ ÖNGYILKOS GLOBALIZMUS

Ulrich Beck azt is megállapítja, hogy a multiknak a globalizációval lehetővé vált adóelkerülése kihúzza a talajt a fejlett, ma még demokratikus államok alól. „Multinacionális vállalatok menedzserei - írja – igazgatási egységeket Dél-Indiába telepítenek ki, de gyermekeiket közpénzekből finanszírozott európai csúcsegységekre küldik. Eszükbe sem jut oda költözni, ahol munkahelyeket létesítettek és ahol alacsony adókat fizetnek. A maguk számára magától értetődően igénybe veszik a drága politikai, szociális és polgári alapjogokat, amelyek közületi finanszírozását megtorpedózzák. Látogatják a színházakat. Élvezik a drága pénzért ápoltság természetét és táját. Nyüzsögnek Európa még viszonylag erőszak- és kriminalitásmentes metropoliszaiban. Ugyanakkor ÉN-központú gazdaságukkal és profitorientált politikájukkal lényegesen hozzájárulnak ahhoz, hogy ez az európai életforma szétesik. Vajon hol akarnak ők vagy gyermekeik élni, ha az állam és a demokrácia Európában nem lesz tovább finanszírozható?”

A leginkább elgondolkodtató megállapítása azonban a következő: „A kapitalizmus mégsem azzal rabolja meg saját legitimációját, hogy egyre kevesebb munkával egyre többet termel, hanem azzal, hogy blokkolja az **új társadalmi szerződésre** irányuló kezdeményezéseket ... Az, ami végnek és hanyatlásnak látszik, át kell, hogy értelmeződjék olyan új eszméket és modelleket szülő korszakká, amely eszmék és modellek megnyitják az utat a 21. század állama, gazdasága és társadalma számára.” A „társadalmi szerződés”-re utaló mondatrészt mi emeltük ki, mivel – mint a 3. fejezetben látni fogjuk – ez a Rousseau révén közismertté vált fogalom központi szerepet játszhat a jobb rendszer felé vezető folyamatban.

Sokakat meglepett, hogy Soros György – aki hatalmas vagyonát a legújabb pénzürgalmi rend játékszabályai szerint szerezte – ugyancsak ebben a szellemben nyilatkozik: „A szabadversenyes kapitalizmus elmélete szerint a közjót azzal lehet a legjobban szolgálni, ha mindenki korlátok nélkül törekedhet saját érdekeinek kielégítésére. Csakhogy, ha ezt az elképzelést nem tompítja az egyéni érdekek fölött álló közérdek felismerése, **mostani társadalmi rendszerünk** – mely bár korántsem tökéletes, megfelel a nyílt társadalom követelményeinek – **előbb-utóbb össze fog omlani.**” [Magyar Hírlap 1997.1.25.] (Azon elgondolkozhatunk, hogy „mostani társadalmi rendszerünk” mennyire felel meg a „nyílt társadalom” Bergson-Popper-Soros által megfogalmazott

követelményeinek, hiszen egy 1993-ban végzett ENSZ-vizsgálat szerint az emberiségnek csak 10 százaléka szólhat bele a sorsába. [Népszabadság 1993.19.] Mindazonáltal Soros jóslata nagyon is figyelemre méltó.)

Nyilvánvaló tehát, hogy a mai súlyos válságtüneteknek nem az az oka, hogy kiürült a Föld éléskamrája, (ez unokáink problémája lesz, ha nem sikerül időben megállítani a világ népességnövekedését), hanem éppen ellenkezőleg: a tudomány és a technika által létrehozott lehetséges bőség kerül egyre élesebben szembe a jelenlegi világrenddel.

CENTRUM-PERIFÉRIA

Immanuel Wallerstein amerikai közgazdász professzor híres leíró modellje szerint a világ fejlett, gazdag centrumra és szegény, elmaradott perifériára tagolódik. (A periféria és a félperiféria közti különbségtevést most elhanyagoljuk.) A centrum: transznacionális erőközpontok (gazdasági társaságok és velük összefonódott politikai csoportok) hálózata. A centrum döntően hat a világgazdaság valamennyi állapotváltozására, és hatalmával egyre jobban áttör minden tevékenységét korlátozó földrajzi és eszmei határt. Ennek eredménye **a periféria egyre növekvő kiszolgáltatottsága és kizsákmányolása**. Így a gazdag kisebbség egyre gazdagabb, a szegény többség egyre szegényebb lesz. [KORTEN] A centrum-periféria rendszer stabilitását mutatja, hogy 93 megvizsgált államból 88 (lakosok szerint 94 százalék) 1975-83 között ugyanott volt, mint 1938-50 között. [SZIGETI]

Első közelítésben úgy tűnhet, mintha a mai világrendszer centrum-országokból és periféria-országokból állna. Valójában a gazdag országokon belül is van „periféria” és a szegény országokon belül is van „centrum”, azaz vannak társadalmi rétegek, amelyek életminőségük és érdekeik alapján a centrumhoz illetve a perifériához tartoznak. A gazdag országok „perifériája” a lakosság egyharmada. E belső periféria aránya a lakosságon belül évről-évre nő. A szegény országok „centruma” a *komprádor-elit*, amely anyagi és hatalmi kiváltságokért – saját népe ellen – együttműködik a nemzetközi centrummal. A sajtó és a szakirodalom *dél-amerikai típusú országról* beszél, ha /a/ a komprádorok aránya a népességben közelebb van az 1 százalékhoz, mint a 10 százalékhoz, /b/ a középréteg hiányzik, vagy csekély számú, /c/ a nép zöme nélkülöz és máról-holnapra él. Ezen ismérvek alapján megállapíthatjuk, *Magyarország ma már dél-amerikai típusú ország*.

A PÉNZHATALOM DIKTÁLTA GAZDASÁGPOLITIKA SEHOVÁ SEM VEZETŐ CÉLJAI

Unos-untalan azt halljuk, olvassuk, hogy a gazdaságpolitika követendő céljai:

- * a (GDP-vel mért) gazdasági növekedés,
- * az export, és ennek érdekében a világgazdasági versenyképesség növelése,
- * a tőke egyre szabadabb áramlása és mennél több külföldi tőke becsábítása.

Csakhogya e célok követése nem vezet jóléthez és létbiztonsághoz. Hamis feltevések állnak mögöttük, és követésük a gazdagok további gazdagodását és a szegények további szegényedését, egészében a válság mélyülését eredményezi.

Az első hamis feltevés az, hogy az állandó gazdasági növekedés (amit tévesen a GDP-vel, a „bruttó hazai termék”-nek nevezett mutatóval mérnek) lehetséges, és az egész emberiség életkörülményeinek állandó javulását eredményezi. Valójában az állandó gazdasági növekedés nem lehetséges, hiszen a véges Föld egyik alrendszere sem növekedhet végtelenül, ezért **a pénzhatalom által diktált („főáramú”) gazdaságpolitika ökokatasztrófához vezet. A gazdaság növekedése, vagy akár minőségi fejlődése is csak akkor lehetséges, ha megállítjuk a természetet pusztító folyamatokat, és csak**

olyan növekedést/fejlődést valósítunk meg, amelyhez kizárólag megújuló erőforrásokat, visszaforgatott vagy újratermelő nyersanyagokat használunk fel, és nem bocsátunk ki több szennyező anyagot, mint amit a természet folyamatosan ártalmatlanítani tud.

Az állandó növekedés nem csak fenntarthatatlan, de - az elmúlt 50 év ENSZ-statisztikáinak tanúsága szerint - nem közelít az általános jóléthez, ellenkezőleg, a nagy tömegek nyomora egyre fokozódik. Ezért **ez a gazdaságpolitika világméretű szociális katasztrófához, a tömegek lázadásához, „világ-polgárháborúhoz” vezet, melynek következményei beláthatatlanok.**

Ehhez képest másodlagos jelentőségű, hogy a GDP hamis mutatója a társadalmi összteljesítménynek. A mi Széchenyi Istvánunk már a GDP „feltalálása” előtt megírta, hogy ha ásunk egy nagy gödröt, és a következő évben betemetjük, az nyilvánvalóan nem tekinthető gazdasági teljesítménynek, holott a GDP-t mind a kiásás, mind a betemetés költsége növeli. Ez arra is rámutat, hogy az ökológiai korlát valójában nem a GDP növekedésének szab korlátot, hanem a „megfogható termékek” mennyiségi növekedésének. A GDP növekedése tehát önmagában nem jó, csökkenése önmagában nem rossz, hiszen például a GDP növekedése mellett csökkenhet a személyes fogyasztás, és fordítva.

További hamis állítás az, hogy a tőke (a befektetésre szánt pénz) szabad áramlása üdvös. Ennek az a feltételezés az alapja, hogy ha két állam gazdasága közül mindegyik azon termékekre összpontosít, amelyiket a másikinál hatékonyabban tud előállítani, és e termékeket kicserélik, ez mindkét gazdaság, mindkét társadalom javára szolgál. Ez azonban csak akkor igaz, ha a tőke nem mozoghat szabadon. Korunkban ennek az ellenkezője áll fenn. Ezt egy gondolat kísérlettel szemléltetjük. Képzeljünk el egy országot, amely mindent, amire a lakosoknak szükségük van, maga állít elő, és határait lezárja az áruk és a tőke áramlása elől. Így a kínálat kielégíti a keresletet, a gazdaság egyensúlyban van. Ha a munkamegosztás ésszerű és méltányos, akkor mindenki annyit dolgozik, amennyire szükség van, és senki nem szűkölködik. Most nyissuk meg a határokat, és tételezzük fel, hogy példa-országunk valamennyi termékét más országokban olcsóbban tudják előállítani, olyan olcsón, hogy még a szállítási költség számításba vételével is megéri példa-országunkba szállítani. **Mondjuk, Magyarország a példa-ország, és mondjuk, német cégek Kínába telepített üzemekben minden iparcikket olcsóbban tudnak előállítani, mint a magyarországi üzemek, és mondjuk, francia cégek Algériában minden élelmiszert olcsóbban tudnak megtermelni, mint a magyarországi gazdák.** Ebben az esetben az EU-tag Magyarországon mindenki munkanélküli lesz, és a munkabíró emberek felkerekedhetnek, hogy egy olyan országot találjanak, ahol munkaerő-kereslet van. De hol van ilyen ország? **És ha lenne, mi lesz Magyarországból, ezeréves kultúránkból, a családi-baráti kapcsolatokból? Ez nem elfogadható jövőkép, egyik nép számára sem.**

Ugyancsak **hamis a következő tétel: Az a gazdaságpolitika vezet jóléthez, amelynek fő szempontja a világgpiaci versenyképesség.** Más oldalról nézve – amíg léteznek nemzetgazdaságok – a cél a minél több kivitel, pontosabban: a minél nagyobb kiviteli többlet, tekintet nélkül a hazai fogyasztók érdekeire. Holott a külforgalom erkölcsös célja nyilvánvalóan nem ez, hanem a hazai társadalom jóléte. (Az erkölcstelen kiviteli politika tragikus történelmi példája volt, amikor az írországi nagy burgonyavész idején az angol földesurak exportálták a megtermelt kevés krumplit, miközben az írek tömegei éhen haltak, vagy – akik tudtak – kivándoroltak Amerikába.) Az is nyilvánvaló, hogy valamennyi nemzetgazdaságban nem lehet kiviteli többlet, hiszen minden kiviteli többletet más nemzetgazdaságok beviteli többletének kell kiegyenlítenie.

KÍNA

A körkép hiányos lenne, ha nem állapítanánk meg, hogy bár monopolizációs globalizmusról beszélünk, ez a világrend mégsem a világ egészére nézve érvényesül, a kontinentális Kína ugyanis nem egyértelműen része ennek a világrendnek. Az a Kína, ahol az állam az emberiség egynegyedének életét ellenőrzi, szervezi és irányítja, mégpedig a gazdasági mutatók tekintetében olyan – immár több mint évtizedes – sikerrel, ami páratlan a modern gazdaságtörténetben. És ez nem csak a statisztikák számsoraiban mutatkozik meg, mert tény, hogy Kínában már Mao idejében megvalósult az éhhaláltól való biztonság, amely a legújabb-kori Ázsiában igen nagy vívmány.

A Kínában kialakult másfajta gazdasági rendet egy sajátos rétegződés jellemzi. Elkülöníthető a gazdaságnak a létfontosságú javakat és szolgáltatásokat előállító, forgalmazó és fogyasztó rétege – nevezzük *alaprétegnek* –, amely stabil, és nincs kiszolgáltatva a monopolkapitalista globalizmus hatalmasságainak; és külön elemezhető a gazdaság – ehhez képest – luxuscikkeket termelő, értékesítő és fogyasztó rétege – nevezzük *kiegészítő rétegnek* –, amely ma már jelentős, és évről évre jelentősebb része a világ gazdaságnak. Az alapréteg legfontosabb elemeit abban láthatjuk, hogy a városi népesség ellátását rizsből, olajból és hasonló alapvető cikkekből állami felügyelet és támogatás biztosítja, a lakosság 70-75 százalékát kitevő parasztság pedig – minthogy nem söprik le a padlását – szülőföldjén maga termeli meg létfontosságú fogyasztási cikkeit. Emellett – kiegészítő réteggént – működik egy mintegy felerészben állami, felerészben ma már magáncégekből álló, rohamosan modernizálódó ipar, amely erőteljesen betagozódik a világpiacba. (Megjegyezhetjük, hogy *a japán gazdaságban* is megtalálhatók a kétrétegűség elemei, hiszen **fenntartja és védi drága rizstermelését, keményen védi belső piacát, és korlátozza a jen konvertibilitását**. Hasonló a helyzet az EU-ban is, amely a multik nyomása ellenére – egyelőre még - fenntartja és védi drága mezőgazdaságát.)

A VÁLSÁG ALAPVETŐ OKA ...

... *a kamatozó magánpénzrendszer és a korlátlan tulajdonlás rendszere*, amelyek folytán kialakultak és egyre növekednek a kevesek kezében a nagyvagyonok, mert ezek **kapzsi, szűk látókörű urai mindent alárendelnek hatalmuk és vagyonuk gyarapításának, még az emberiség fennmaradását is**.

A PÉNZURALOM KÖZHATALMA: A PARLAMENTÁRIS PÁRTURALOM

Ez a Nyugat országában működő politikai rendszer, amit „demokrácia” néven a világ többi országára is rá akarnak erőltetni, nagyon alkalmas arra, hogy a felszínes szemlélő számára a népuralom látszatát keltse, valójában pedig a pénzhatalom tényleges uralmát szolgálja. Technikájának ismertetését az olvasó megtalálja *A Szent Korona népe kelet és nyugat között* című füzetben, de rövidítve itt is megismételjük: Gyakorlatilag minden felnőtt állampolgár – általában négyévenkénti – szavazatával részt vesz a közhatalmi szereplők kiválasztásában, illetve – a formális jog szerint – választható is ilyen szerepre. A folyamat szervezői a *politikai pártok*, sajnos, gyakorlatilag ezek vezetősége jelöli ki azokat, akik közül a közhatalmi szereplők választhatók, és terjeszt programokat, jelszavakat a választók elé, majd a megválasztottaknak a pártfegyelem alapján esetről-esetre megszabja, hogyan „döntsenek”. Az állampolgároknak négy éven keresztül gyakorlatilag nincs lehetőségük a megválasztottak ellenőrzésére, számon kérésére, visszahívására.

A pénzhatalomnak két fő eszköze van érdekei érvényesítésre. Az egyik: a rendelkezése alatt álló **tömegtájékoztató és a vele egybefonódó tömegszórakoztatás** (televízió, mozi, újság, rádió) révén **nagymértékben meghatározza, hogy a választók kikre szavaznak**. A másik: a **pártoknak** sok pénzre van szükségük működési költségeikre, reklámra, a „megélhetési politikusoknak” való juttatásokra; **e költségek fedezetét – különböző úton-módon – a pénzhatalomtól kapják**. Ennek fejében gondoskodnak róla, hogy a „közhatalmi döntések” lényegében egybeessenek a pénzhatalom döntéseivel. Ha „homok kerül a fogaskerek közé”, akkor jön a puccs, a katonai diktatúra, a politikai gyilkosság, vagy a „megelőző csapás”, aminek révén a „rend” helyreáll, és vissza lehet térni a szokásos „demokratikus” technikákhoz. (Lásd: Lumumba, Allende, a két Kennedy és az USA folyamatos terrorizmusa.)

FORRÁSOK:

BOGÁR László

A/ „Évtizedekre kiható ára van ...” Magyar Nemzet 1996.1.31.

B/ „Tétek és esélyek” Magyar Nemzet 1995.4.12.

KORTEN, Dávid C.: Tőkes társaságok világuralma” Kapu 1996.

PETHŐ Tibor: „Gyilkos kapitalizmus” Magyar Nemzet 1996.2.24.

PLENTER János: „Szaltó mortále” a bizonytalanba” Magyar Nemzet 1995.8.2.

SZIGETI Péter: „Világrendszernézőben” Népszabadság 1993.2.13.

2. Jobb jövőnk alapja: a természetes gazdasági rend

2.1 A természetes gazdasági rend alapelvei és a Szent Korona-tan

Az alkotmányos rendszerváltás során kialakítandó gazdaságpolitikának igazodnia kell azokhoz a *társadalomszervezési alapelvekhez és emberi alapjogokhoz*, amelyek a természetjogból (az evangéliumi erkölcsből, a humánumból) következnek. Ezeket a következőkben fogalmazzuk meg:

ÉRTÉKREND:

a/ Az emberek közötti viszonyt szabályozó, a tételes jogot megelőző erkölcsi elvek közül a legmagasabb rendű a szeretet evangéliumi parancsolata, aminek az érvényesülését szükségesnek és elengedhetetlennek tartjuk a lét minden területén, tehát a politikában és a gazdaságban is.

b/ A legnagyobb érték az élet, ami alatt nemcsak az egyéni emberi életet értjük, hanem a földi élet minden egyéb formáját is: az emberi fajnak és a társadalomnak, valamint a földi teljes élővilágnak az életét és annak megőrzését. Tisztában lévén azokkal a veszélyekkel, amelyek a globalizálódó világban az emberiség és az élővilág létét fenyegetik, különösen fontosnak tartjuk azokat a tevékenységeket, és azoknak a szempontoknak az érvényesítését, amelyek célja a földi élet fenntartása és az azt fenyegető veszélyek kiküszöbölése.

c/ Jó minden, ami az életet segíti, védi, gyógyítja és gazdagítja, és rossz minden, ami értelmetlenül pusztítja, károsítja.

d/ A társadalom alapegysége a család, ezért a társadalomnak minden rendelkezésére álló eszközzel segítenie kell a családok stabilitását, kiemelten kell méltányolnia a jövő nemzedék felnevelése érdekében végzett munkáját, és annak értékét a társadalom minden tagjában tudatosítani kell. A társadalom legnagyobb kincse, a jövő záloga az ifjúság, ezért annak a nemzet erkölcsös, kiművelt, szakmailag képzett, a társadalom többi tagjai és jövője iránti felelősséget érző és vállaló, öntudatos polgárává nevelése a társadalom legfontosabb feladata.

e/ Egyéb kiemelt értékek: Az evangéliumi felebaráti szeretet parancsából ugyan egyértelműen következik, de a jelenlegi történelmi viszonyokra tekintettel szükségesnek tartjuk kijelenteni, hogy elutasítunk minden etnikum, vallás, nem, vagyoni helyzet, pártállás szerinti hátrányos megkülönböztetést, mindenfajta kizsákmányolást és gyarmatosítást. Személyeket és közösségeket nem meghirdetett elveik, hanem a tetteik alapján minősítünk az itt rögzített elveink tükrében.

TÁRSADALOMSZERVEZÉSI ALAPELVEK:

a/ *Az emberi személy méltóságának elve:* az ember értéke nem képességeiből vagy teljesítményéből, hanem kizárólag létéből származik, és jogai is ezen az alapon illetik meg. Minden emberi személy egyedi és pótolhatatlan, és mint ilyen, képességeitől és teljesítményétől függetlenül azonos méltósággal és jogokkal rendelkezik, ezért egyetlen embert sem áldozhat fel senki akár egy másik ember, akár a közösség javára hivatkozva, és mindenki, aki bármilyen okból rászorul a közgondoskodásra, társadalmi helyzetétől és elismertségétől függetlenül jogosult rá.

b/ *A szolidaritás elve:* az egyén közösségben, a közösség által és a közösségért él. Az egyén feladata, hogy tevékenységével a közösség, vagyis embertársai hasznára legyen, az emberi közösséget az azt alkotó egyének javára folyamatosan építse és fejlessze, a közösség célja és feladata pedig az, hogy az őt alkotó egyének boldogulását segítse.

c/ *A szubszidiaritás elve:* minden egyént és közösséget teljesítőképesége arányában kell és szabad terhelni, és nem szabad megvonni tőle a döntés és a megvalósítás jogát olyan ügyekben, amelyek véghezvitelére önállóan képes.

d/ *A kötelesség és szabadság elve:* Minden ember alapvető kötelessége azon munkálkodni, hogy minden embertársa számára érvényesüljenek az e szakaszban ismertetett társadalomszervezési elvek (a/-e/ bekezdések) és emberi alapjogok (f/-k/ bekezdések), továbbá minden ember tiszteletben kell, hogy tartsa embertársainak cselekvési és magatartási szabadságát, amelyet a társadalom részéről csak az alapvető kötelesség korlátozhat, és kell is, hogy ez a kötelesség korlátozza a szabadságot.

e/ *A nemzeti lét elve:* Az ember eredendően, lényegénél fogva szabadságra született, amit teljességében egy nemzet közösségében élhet meg, ami politikai közösség és szövetség is egyben. Az egyes nemzeti közösségek viszonyában a Föld nemzeteinek a közösségén belül - meghatározó tendenciaként - ugyanazon itt felsorolt értékrendnek, elveknek és jogoknak kell érvényesülniük, mint amelyek a társadalom tagjainak a viszonyát szabályozzák.

AZ EMBERI SZEMÉLY ALAPJOGAI:

f/ Az élethez való jog: Minden embernek joga van ahhoz, hogy a társadalom biztosítsa számára az élet elemi feltételeit (az élelmet, a lakhatást, az egészségügyi ellátást).

g/ A természet-adta életfeltételekhez és a szellemi termékek használatához való jog (a közkincsek kisajátíthatatlanságának elve): Az élet természet-adta elemi feltételeit (a természeti kincseket, a földet, a levegőt, a vizet, az energiaforrásokat) valamint az emberi szellem alkotásait - amelyek lényegében többezer-éves közös szellemi fejlődés gyümölcsei - az egész emberiség, az emberiség minden nemzedéke és nemzete adományként kapta. Ezek elérésére és igénybevételére minden ember, a jelenlegi és minden jövőendő nemzedék minden tagja azonos jogokkal rendelkezik. Más szóval: nem kerülhetnek magántulajdonba, nem sajátíthatók ki a megújuló természeti kincsek, fenntartásukról a társadalomnak folyamatosan gondoskodnia kell, a nem megújítható természeti kincsek felhasználásakor pedig tekintettel kell lenni a jövő nemzedékek érdekeire.

h/ A szülőföldön való megélhetés (boldogulás) joga.

i/ A társadalom javaiból való részesülés joga (a teljesítmény elv): A munkaképes emberek csak a társadalom számára végzett hasznos teljesítményük jogán és mértékében igényelhetnek részt a társadalmi össztermékből. Más szavakkal: a koruknál vagy egészségi állapotuknál fogva rászorulókon kívül senki nem jogosult a társadalom számára nyújtott hasznos teljesítmény nélkül részesülni a társadalmi össztermékből.

j/ Az esélyegyenlőségre való jog: Minden egészséges gyermeknek, ifjúnak és munkaképes embernek joga van arra, hogy fizetőképességétől függetlenül, csak képességei által befolyásoltan, egyébként a társadalom többi tagjával azonosan, egyenlő eséllyel juthasson hozzá a hivatása elsajátításához és hatékony gyakorlásához szükséges természeti, gazdasági és kulturális erőforrásokhoz.

k/ A hátrányos helyzetűek különleges joga: A társadalom azon tagjainak, akik akár szellemi, akár fizikai adottságaikból adódóan hátrányos helyzetben vannak (csökkent munkaképességűek, fogyatékosok, rokkantak), joguk van arra, hogy számukra a társadalom esélyeik fokozását a mindenkori adottságaiknak megfelelő szinten, a mindenkori természetes (tudományos, anyagi) korlátokon belül, méltányos feltételekkel, különleges megoldásokkal is biztosítsa.

AZ ALAPELVEK ÉRVÉNYESÜLÉSÉNEK FELTÉTELE

A természetes társadalomnak a pénz- és hitelrendszer köz-ellenőrzésével, a tulajdonrendszer és az adórendszer megfelelő kialakításával biztosítania kell, hogy ne jöhessen létre a magánvagyonok mértéktelen felhalmozódása, amely – mint megtapasztaltuk – a társadalom eltorzulásának fő oka.

ÖSSZHANG A SZENT KORONA-TANNAL

Az előbbiekben ismertetett alapelvek a természetjognak, az evangéliumi erkölcsnek az emberi együttélésre vonatkozó tételei, és mivel a szentkorona-tan nem más, mint a természetjognak, az evangéliumi erkölcsnek a magyar történelem körülményei között való érvényesülése, a szentkorona-tannal is teljes összhangban vannak. A szentkorona-tan

alaptételeinek rövid összefoglalását az olvasó megtalálja *A Szent Korona népe kelet és nyugat között* című füzetben. E tételek közül itt kiemeljük azokat, amelyeknek meghatározó jelentőségük van a gazdasági rend szempontjából:

3. „*A történelmi alkotmány biztosítja a magyarság és a vele együtt élni kívánó népek, közösségek örök szabadságát. (Hungaria semper libera)*”
4. „*Minden tulajdon forrása a Szent Korona, amely a magyarság és a vele együtt élni kívánó népek, közösségek múlt, jelen és jövő nemzedékeit testesíti meg. (Sacra Corona radix omnium possessionium.)*”
5. „*A Szent Korona erkölcsi, jogi személy, amelynek minden tagját egy és ugyanazon szabadság illeti meg. (Una et eadem libertas.)*”
7. „*Az alkotmányos alaptörvény, a sarkalatos törvények, minden jogszabály, a törvényhozó, végrehajtó, bírói és ellenőrző hatalom minden intézkedése meg kell hogy feleljen a Szent Korona eszmének, a történelmi alkotmány alapelveinek. (Sub specie Sacrae Coronae.)*”

2.2 Az alapelvek a gyakorlatban: tulajdonszerkezet

HÁROMFAJTA TULAJDON

A természetjognak megfelelő tulajdonszerkezet szerves, fokozatos kialakulása érdekében az államnak törekednie kell arra, hogy optimális mértékben és gyorsasággal megvalósuljon:

a) *ember alkotta termelővagyon* esetében a családinál nagyobb vállalkozások munkás-(alkalmazotti), esetenként közösségi tulajdonlása, illetve a mezőgazdasági termékeket feldolgozó és forgalmazó vállalatok esetében az alapanyag-termelők túlnyomó tulajdonlása;

b) a *földterületek* közhatalmi tulajdonlása, ahol a bérlők olyan helyben lakó személyek, vagy ilyenek társasága, akik maguk művelik a területet.¹ Ez megfelel az emberiség ősi tudásának, amely szerint a föld Istené. A Bibliában olvassuk: **„Isten mondja népének: ne adjátok el a földet örök áron, mert a föld az enyém, és ti csak jövevények és zsellérek vagytok e földön.” Megjelenik ez az elv a magyar történelmi alkotmányban is, amely szerint a föld a Szent Koronáé.**

c) a természetes monopol-helyzetben lévő *közszolgáltató vállalatok* (közüzemek) közhatalmi (állami, vagy települési-önkormányzati) tulajdona, ahol a tulajdonosi jogok gyakorlását a szolgáltatást igénybevevők intézményesen ellenőrzik.

Ez a tulajdonszerkezet jelentősen elősegíti a teljesítményelv, az esélyegyenlőség, és a kötelesség-szabadság elvének érvényesülését. (Lásd a 2.1 pontot.)

¹ A pontos szabály: Mezőgazdasági vagy bányászati hasznosítású földterület, vagy természetvédelmi terület nem lehet sem tulajdonában, sem bérletében másnak, mint közhatalomnak, vagy olyan helyben lakó természetes személyeknek, akik maguk hasznosítják a területet, vagy kizárólag ilyen személyekből álló társaságoknak. A föld köztulajdona (a Szent Korona tulajdona) fokozatosan válik általánossá, az állam (a helyi önkormányzatok) elővételi joga révén. Az önkormányzatok a földeket helybeli gazdálkodó családoknak adják tartós, örökölhető bérletbe. Lásd a 2.7 pontot is.

VÁLLALKOZÓI TULAJDON

Az előzőekben meghatározott, vállalkozói tulajdonformával jó hatásfokkal egyeztethetők össze a következő szempontok:

- * ne szabjunk korlátot az egyéni tehetségnek, alkotóerőnek, szorgalomnak, és tegyük lehetővé, hogy a sikeres vállalkozó, míg él, önállóan, bürokratikus beleszólások nélkül dönthesse az általa létrehozott termelő-szolgáltató egység működéséről és élvezhesse hasznát;
- * érvényesüljön mindegyik induló generáció számára a vállalkozási esélyegyenlőség;
- * a munkás-alkalmazotti tulajdonlás révén a munkahelyeken is, ahol életünk nagyobb részét töltjük, érvényesüljön a demokrácia, az öngazgatás, a - csak mások szabadsága által korlátozott - szabadság tendenciája.

Emellett a mezőgazdasági termékeket feldolgozó és forgalmazó vállalkozások esetében a nyersanyagtermelők jogos érdekeinek érvényesülését is elősegíti ez a tulajdonforma.

A munkás- és gazdatulajdonlás folytán a termelés-szolgáltatás parancsnoki posztjain lévők anyagi boldogulása attól függ, hogy a rájuk háruló társadalmi feladatokat jó minőségben és gazdaságosan teljesítik-e. Megvalósul az a kíváncsi, hogy e „parancsnokok” számára a termelés-szolgáltatás ne csak (vagy ne elsősorban) profitot fialó tevékenység legyen. Az elmúlt kétszáz év, de különösen a legutóbbi évtizedek tapasztalatai nem igazolták azt a liberális feltevést, amely szerint a pénztulajdonosok lehető legnagyobb haszonra való törekvése automatikusan a társadalmi erőforrások optimális (a közérdeknek leginkább megfelelő) felhasználását eredményezi.

AZ ALKOTÓ VÁLLALKOZÓK VÉDELME

A tulajdonszerkezet szerves alakulását szolgálja a következő szabály: *“Családi vállalkozás”-nak minősül - a “kisvállalkozás” elterjedt meghatározásához igazodva - a 20 alkalmazottnál nem többet foglalkoztató vállalat. Az ennél nagyobb vállalkozások kényszerű tulajdonforma-váltására (a dolgozók tulajdonába adására) azonban nem kerül sor mindaddig, amíg maga az alapító tulajdonos - a saját és a társadalom hasznára - folyamatosan működteti. Csak ha le akarja állítani az üzemet, vagy a munkások nagy részét el akarja bocsátani, akkor lép közbe a közhatalom, és tisztességes kivásárlással átadja a munkásoknak és alkalmazottaknak ill. a gazdáknak az üzemet. Egyébként az alapító tulajdonos - akármekkora is fejleszti üzemét, kereskedését, - holtig megtarthatja vállalatát, tulajdonosként irányíthatja és rendelkezhet az adózott nyereség fölött, csak ha el akarja adni, akkor kell a munkahelyvédelmi törvényben (lásd a 3.2 pontban) meghatározott eljáráshoz hasonló módon felajánlania a közhatalomnak, hogy megvalósuljon a természetjogot követő tulajdonforma. **A közhatalom kamatmentes hitellel segíti a munkásokat-alkalmazottakat, és a gazdákat, az angolszász világban jól bevált - államilag támogatott - munkástulajdonlási rendszerhez hasonlóan.** (Ennek a rendszernek még eléggé tökéletlen kezdeménye a mai magyar *Munkás Résztulajdonosi Program /MRP/*.) Tehát a természetes társadalomban éppúgy kiemelkedhetnek tehetséges vállalkozók, mint hajdan a weissmanfrédek vagy goldbergerek, de nem adhatják át a tulajdont olyannak, aki erre nem saját teljesítményével szerzett jogot, hanem valamilyen más úton-módon került pénzével, vagy a bankvilágtól kapott hitellel kívánja tulajdonává tenni a vállalatot.*

Fontos "mellékhatása" e szabálynak, hogy **megszűnik a piac kivásárlásának a lehetősége**, amit pl. a magyar privatizáció gyászos története nagyon jól szemléltet. A mai helyzetben egy korrupt állami/önkormányzati tisztviselőnek és/vagy egy úrgazdag privatizátornak érdeke és lehetősége is volt és van arra, hogy összejátszva egy piacvásárlásra spekuláló multival mesterségesen veszteségessé tegyen egy vállalatot, hogy aztán potom áron kerüljön a spekuláns kezére. Ezt esettanulmányok sora tanúsítja. (Lásd pl. Mándoki Andor írását a LELEPLEZŐ 2000/4 számában.) A természetes társadalom tehát bezár egy nem is kis kaput a korrupció előtt, ugyanakkor az új weissmanfrédokat és goldbergereket, akik tehetséggel és szorgalommal akarnak boldogulni, nem fenyegeti.

VÁLLALATI GAZDASÁGOSSÁG

A természetjognak megfelelő tulajdonformában is csak akkor van létjogosultsága egy vállalkozásnak, ha - ésszerű felfutási idő után - nemzetgazdasági (össztársadalmi) szinten gazdaságosan, azaz veszteség nélkül működtethető. Mit értünk ezen? Mindenekelőtt **meg kell különböztetni a vállalati és a nemzetgazdasági (össztársadalmi) szintű gazdaságosságot**. Tegyük fel, hogy van egy 500 fővel működő gyár, ami a termékeit csak a "futottak még" kategóriában tudja eladni, ezért éves költségvetése a következőképpen alakul:

Bérköltség	400 millió Ft
Anyagköltség	1600 millió Ft
Rezsi	300 millió Ft
Befizetések a költségvetésbe (TB is)	<u>300 millió Ft</u>
Összesen	2600 millió Ft
Árbevétel	<u>2400 millió Ft</u>
Veszteség évi	200 millió Ft

A mai gyakorlat szerint ezt az üzemet felszámolják. Ennek eredményeképpen a költségvetés (a társadalombiztosítást is ideszámítva) elesik 300 millió Ft bevételtől, és még a munkanélkülivé lett munkások szociális ellátásáról (közte egészségügyi alapellátásáról) is a költségvetésnek kell gondoskodnia. Nyilvánvaló, hogy jobban jár a költségvetés (és vele a társadalom), ha az üzem - a Munkahelyvédelmi Törvényben (lásd a 3.2 pontot) előírt eljárás során - egy hosszú távú fejlesztési terv keretében - mondjuk - 5 évre adó- és járadékmentességet kap, és kamatmentes közhitelt, amivel felfejleszti magát a mezőny derékhadába, úgy, hogy 5 év múlva - nagy valószínűséggel - visszatérhet az adót és társadalombiztosítási járulékot (amíg van ilyen) is elviselő vállalatok sorába. Ha tehát a megszűnés előtt álló vállalat közhatalmi biztosa legalább ilyen gazdasági tervet ki tud dolgozni a munkástulajdonosi szervezettel, vagy az érdekelt gazdaszövetkezettel közösen, fenn kell tartani munkás-alkalmazotti ill. gazda-tulajdonban a vállalatot, akkor is, ha vállalati szinten veszteséges.

A gazdaságosság esélyét növeli, hogy egy ilyen helyzetben, amikor a munkások és maguk választotta vezetőik tudják, hogy valóban a maguk és családjuk érdekében iparkodnak, ha tudják, hogy munkahelyük megtartása döntően saját maguktól függ, várhatóan sokkal összeszedettebben dolgoznak és gazdálkodnak, mint akármilyen tőkés menedzsment alatt.

AZ ÖRÖKLÉS (Lásd a 2.7 pontot is.)

Az esélyegyenlőség természetjogi elve szerint *"Minden munkaképes ember - a jog és a fizetőképesség szempontjából - egyenlő eséllyel kell, hogy hozzájuthasson a hivatása hatékony gyakorlásához szükséges természeti-kulturális-gazdasági erőforrásokhoz."*

Szembe kell néznünk azzal a ténnyel, hogy a termelővagyon örökölhetősége ellentmond ennek az elvnek. Ha egy új weissmanfréd vagy goldberger fiacskája örökölhetné a vagyont, hová lenne az új generáció esélyegyenlősége? **A személyes teljesítményen alapuló vagyon tehát megérdemelt előny ebben a versenyben, az öröklött vagyon azonban nem.** Ezért a természetjognak az felel meg, és a közjólétet is az szolgálja, ha a gazdasági versenyben előnyt adó javak örökölhetőségét legalábbis nagy mértékben csökkentjük. Ennek az elvnek magas, 70-80%-os örökösödési adó felel meg. Mentess az örökösödési adótól a tisztességes megélhetés szintjét biztosító családi „infrastruktúra” (pl. családonként egy berendezett lakás vagy családi ház, egy nyaraló, két személyautó), valamint egy 20-nál nem több alkalmazottat foglalkoztató vállalkozás olyan örökösök esetében, akik ilyenekkel nem rendelkeznek.

A magas örökösödési adó jogosultságát valójában a *természetes társadalmi rend* teremti meg azért, hogy egyfelől lehetővé teszi a szülők számára gyermekeik gazdag *szellemi* örökséggel (emelkedett jellemmel, széles körű műveltséggel, képzettséggel) való útra bocsátását, másrészt olyan körülményeket teremtsen, amelyek között a fiatalok - szellemi örökségükre támaszkodva - a maguk erejéből megteremthetik létalapjukat. Ennek kialakulásához azonban idő kell. **Ezért ezt a magas örökösödési adót nem szabad közvetlenül a természetes társadalom megteremtésének kezdetén bevezetni,** hanem csak akkor, amikor - a természetes társadalmi rend kiteljesedése folytán - már valóban minden pályakezdő megkaphatja ezt a társadalmi segítséget.

A SZELLEMI ALKOTÁSOK TULAJDONJOGA

Az idevágó társadalomszervezési alapelvet („az emberi szellem alkotásai nem kerülhetnek magántulajdonba” lásd az 2.1 pontot) követő szabályozásnak figyelembe kell vennie a szellemi alkotó természetes igényeit. Ezt szolgálja a következő szabály: **A szellemi alkotónak joga van meghatározó szerepet játszani műve sorsának alakításában,** és jogosult arra is, hogy a műve nyomán keletkező anyagi haszonból - ha van ilyen - méltányos mértékben részesedjék. Nem jogosult azonban arra, hogy művét elzárja azoktól, akiknek műve (megismerése, használata, stb.) hasznára válnék. (Ugyanis a szellemi alkotás sosem egy ember műve, mert elképzelhetetlen az emberiség összes, megelőző nemzedékének szellemi alkotásai nélkül.)

2.3 Az alapelvek a gyakorlatban: pénz és hitelrendszer

PÉNZRENDSZER, KÖZ- ÉS MAGÁNPÉNZRENDSZER

A hatékony emberi munka alapvető tényezője a munkamegosztás: a földműves búzát termel, a csizmadia csizmát állít elő, aztán cserélnek. Fejlettebb, kiterjedtebb munkamegosztás azonban nem mehet végbe ilyen egyszerű módon, ezért őseink feltalálták a cserét közvetítő eszközt, a pénzt: a földműves pénzért adja a búzát és pénzért veszi a csizmát, és a csizmadia is hasonlóképpen jár el.

A pénzt ősidők óta az egyes társadalmak közhatalma bocsátotta ki, a társadalomnak az az intézménye, amely meghatározza az együttélés szabályait és jogosult a szabályok betartásának kikényszerítésére. A közhatalom által kibocsátott pénz forgásba kezd:

magánemberekhez kerül, majd egy része adóként visszajut a közhatalomhoz, majd újra magánemberekhez kerül, és így tovább.

Az idők során egyes magánemberek-családok tulajdonában igen sok pénz gyűlt össze, a nagy többség azonban mindmáig – jó esetben – annyi pénzt keres és nem többet, amiből családotól megélhet. A modern kor történelmét nagy mértékben meghatározó magán-pénzhatalom – a nagyvagyonosok többé-kevésbé együttműködő rétege – a reneszánsz végén alakult ki. (E kezdetek két legnevezetesebb pénzvagyonos családja: a Mediciek és a Fuggerek. A legnagyobb ilyen bankár-dinasztiát, a Rotschild dinasztiát a frankfurti Mayer Amschel alapította (1743-1812). Ő mondta: **“Add nekem egy nemzet valutájának ellenőrzését, s az már nem érdekel, ki hozza a törvényeit!”**) E rétegben mintegy kétszáz éve kialakult a törekvés arra, hogy az egész emberiség fölött hatalmat gyakoroljanak, és ennek segítségével az emberiség nagy tömegeit folyamatosan sarcolják, kizsákmányolják. E folyamat alapvető összetevője volt a pénzkibocsátás jogának megszerzése a közhatalmaktól, a pénzkibocsátó magánbankok kialakulása. Az első az Angol Bank volt, majd döntő fordulatot jelentett 1913-ban az Amerikai Egyesült Államok pénzkibocsátási jogának megszerzése egy magánbankcsoport, a Federal Reserve Board által. (Ekkor kezdődött meg az USA eladósodása. Ma már a világ legeladósodottabb országa.) Így alakult ki a magán-pénzrendszer, amely a legújabb időkben uralkodóvá vált a nyugati és a Nyugat döntő befolyása alatt álló világban.

Magyarországon az ún. rendszerváltás után, a Nemzetközi Valutaalap nyomására, a nemzetközi pénzvilágot kiszolgáló magyar országgyűlés 1992-ben mondott le a pénzkibocsátás és a hitelrendszer irányításának jogáról, és kötelezte magát arra, hogy a befolyt adók által nem fedezett közkiadásokhoz, és a honi gazdaság bővülésének pénzellátásához szükséges pénzt kizárólag a magán-pénzpiacról szerzi meg, kamatozó kölcsönök formájában. Ennek során a magyar államadósság az 1989. évi mintegy 20 milliárd dollárról mintegy 60 milliárdra növekedett, annak ellenére, hogy az elmúlt 14 évben a hazai termelővagyon zömét az egymást váltó kormányok azzal az indokkal adták el, hogy a befolyt összegekből az adósságokat törlesztik.

Az így kialakult rendszert alapvetően jellemzi, hogy a behozatal évről-évre több, mint a kivetel (a külkereskedelmi mérleg negatív), és – ezzel összefüggésben – a külföldre történő kifizetések is évről-évre meghaladják a külföldről származó bevételeket (a fizetési mérleg is negatív). Ezért a jelenlegi rendszerben az adósság növekedése és vele az ország romlása megállíthatatlan. Odajutottunk, hogy a magyar dolgozók által évente termelt érték mintegy harmadát – különböző eszközökkel – kiszivattyúzzák az országból, így egyre kevesebb jut a lakosság megélhetésére, a közegészségügyre, a közoktatásra, általában a közszolgáltatások fenntartására. Az alkotmányos rendszerváltás egyik alapvető feladata ezért a közpénzrendszer visszaállítása, valamint a külkereskedelmi és fizetési mérleg hiányának megszüntetése, mert e nélkül a romlás nem állítható meg, a javulás nem indulhat el.

A HITELRENDSZER TÁRSADALMASÍTÁSA

Minden kezdő vállalkozáshoz *induló vagyonra* van szükség. Ha a kezdő vállalkozónak ez nincs birtokában, akkor az induló vagyonhoz *hitelből* juthat hozzá. Hasonló a helyzet akkor is, ha egy meglévő vállalkozást tulajdonosa bővíteni akar. (Itt most nem foglalkozunk a *fogyasztási hitellel*, amire akkor kerül sor, amikor valaki előbb akar valamilyen fogyasztási cikket megvásárolni, és utólag akarja megtakarítani az árát.) Az induláshoz, bővítéshez szükséges pénz a modern gazdaságban túlnyomórészt hitelként jut el a vállalkozókhoz.

Miért kell átalakítani a mai hitelrendszert? Egyfelől azért, mert a mai (pénzgyarmati) rendszerben a kialakult pénzuralom-bankuralom döntéseitől függenek a termelők (a

reálgazdaság), márpedig a túlnyomórészt külföldi tulajdonban lévő kereskedelmi bankok - érdekeiket követve - gyakorlatilag kirekesztik a hitelnyújtásból a hazai gazdákat, kis- és középvállalkozókat. Naivnak bizonyult az a liberális vélekedés, hogy a fejlesztők-bővítők és a hitelbankok versenye gondoskodik a társadalom erre fordítható forrásainak optimális (a közérdeket legjobban szolgáló) elosztásáról. Nagyon tanulságos egy a Magyar Nemzeti Bank szellemi műhelyében készült tanulmány előrejelzése és ténymegállapítása: *"Hosszabb távon is problémás lesz Magyarországon a kis- és középvállalkozások finanszírozása. ... Az új szemlélet a pénzügyi intézményeket ... mint a termelési folyamatokat aktívan (néha domináns módon) alakító szereplőket tekinti."* ("A hazai bankrendszer távlati fejlődésének kérdései" MNB műhelytanulmányok, 11. füzet. Idézi Varga István, "Üzleti 7" 1999.9.27.)

Másfelől a hitelrendszer azért is gyökeres változásra szorul, mert a jelenlegi hitelkamatok (12-20%) magasabbak, mint a hazai kis- és középvállalkozók és a gazdák által elérhető nyereség, nem is beszélve arról, hogy a bankok túlzott hitelfedezeti követelményei folytán tulajdonképpen („összeköttetés” híján) csak az kaphat hitelt, akinek nincs szüksége rá.

A feladat tehát:

- * pénzt teremteni a hazai kis- és középvállalkozók (gazdák) hitelszükséglete számára,
- * olcsóvá tenni ezeket a hiteleket, és
- * olyan hitelnyújtó szervezetet létrehozni, amely nem akarja és nem is tudja szabotálni a hazai kis- és középvállalkozások (gazdák) hitelezését.

A továbbiakban felvázolunk egy olyan hitelrendszert, amelytől várható, hogy megfelel ezeknek a követelményeknek.

Az Országgyűlés az éves költségvetés keretében meghatározza az éves **közhitelkeretet**, olyan összegben, amit a hazai gazdaság bővülő-képessége - a természeti erőforrásokkal és a fogyasztói igényekkel összhangban - indokol. Ezt a hitelkeretet kell társadalmasított módon az erre érdemes vállalkozóknak juttatni, olyan vállalkozóknak, akik a hitelt termelésüknek a piac igényei szerinti bővítésére használják fel, és ezért jótállnak.

Határozott időre szóló közvetlen választással helyi, középszintű és országos **hiteltestületeket** kell létrehozni. A hitelekről a testületek pályázatok alapján döntenek. A pályázati keretfeltételeket az Országgyűlés törvényben írja elő. A hiteltestületeket saját szakértő apparátusuk segíti. A hitelelosztás teljes folyamata nyilvános.

Az államnak feladata gondoskodni arról, hogy csereeszköz, pénz álljon a polgárok rendelkezésére, éppen olyan szolgáltatásként, mint a közbiztonság, az alapoktatás, stb. A gazdasági tevékenységhez szükséges pénzt - a többi közszolgáltatáshoz hasonlóan - önköltségen (kamatmentesen) kell a vállalkozók (köztük a gazdák) rendelkezésére bocsátani. (A pénz "önköltsége": a pénzkezelés költsége, valamint az az összeg, amely a gondos hitelkihelyezés esetén is bekövetkező veszteségeket fedezi. Ez 1-2%-os kezelési díjnak felel meg, amely lényege szerint különbözik a kamattól.)

A HITELEK FORRÁSA ÉS DINAMIKÁJA

A hitelek **egyik forrása a lakosság megtakarítása**: az a pénz, amit az emberek későbbi fogyasztásra (lakásra, öregségre, stb.) tesznek félre jövedelmükből. A hiteligénylő az ilyen félretett pénzeket - többnyire a bankok közvetítésével - felhasználhatja induló vagyonként, vagy vállalkozás-bővítésre. A bank úgy gazdálkodik, hogy a hitelt a vállalkozó visszafizesse akkorra, amikor a megtakarító fel akarja használni.

A hitelek **másik forrása az amortizáció**. (Ez az az összeg, amit a vállalkozás bevételeiből félre kell tenni annak érdekében, hogy amikor az elhasználódó termelőeszközöket pótolni kell, rendelkezésre álljon az ehhez szükséges pénz.) A felhasználásig ezeket az összegeket is megkaphatják a hiteligénylők, többnyire ugyancsak a bankok közvetítésével.

A hitelek **harmadik forrása az állami költségvetés**. (Az e forrásból nyújtott hiteleket nevezzük **közhiteleknek**.) A költségvetés alapvető kiadásai a közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, igazságszolgáltatás stb.) fenntartását szolgálják, alapvető bevételei pedig az ezt fedező adók. Miből tevődhet össze az állami költségvetés terhére nyújtható hitelkeret?

- * Ha a gazdaság várhatóan bővül, és nem várható a pénzforgás ezzel arányos felgyorsulása, az állam **pénzkibocsátással** (emisszióval, bankjegy- nyomtatással) hozza létre az árutöbblet megvásárlásához szükséges többletpénzt. A kibocsátott „friss” pénzt az állam részben vagy egészben a vállalkozóknak nyújtott hiteleként hozhatja forgalomba.
- * Hitelezésre fordíthatók a korábban nyújtott közhitelekre befolyó törlesztések.
- * Ha a költségvetésbe bármilyen okból több bevétel folyik be, mint amennyi a közszolgáltatásokhoz szükséges, a többlet ugyancsak a hitelkeret bővítésére fordítható.

Ha a pénzügyi kormányzat - az árszínvonal szilárdan tartása, azaz az infláció és a defláció elkerülése érdekében - a keresletet bővíteni vagy szűkíteni akarja, a bővítés egyik módja az, hogy a „friss” pénzt a közhitelkeret megnövelésével hozza forgalomba, a szűkítése pedig az, hogy zárolja a már meghirdetett közhitelkeret egy részét.

A BANKOK SZEREPE

A természetes gazdasági rendben a bankok hitelnyújtó tevékenysége nem szűnik meg, sőt a jelenlegihez képest megerősödik. Csak éppen a bankok elvesztik azt az erőfölényt, amivel most visszaélnék. Már utaltunk rá, hogy ma - a bankok hitelpolitikája folytán - a hazai kis- és középvállalkozók gyakorlatilag egyáltalán nem jutnak hitelhez. A bankok kockázat nélkül az államkincstárnak hiteleznek az államkötvények és kincstárjegyek megvásárlásával, amik után magasabb kamatot kapnak, mint amennyi hasznot a kis- és középvállalkozók elérhetnek. Bolondok lennének tehát nagyobb kockázatra és alacsonyabb kamatra a hazai vállalkozóknak-gazdáknak adni a pénzt. **Az alkotmányos rendszerváltással azonban megszűnik az államkincstár kötvény- és kincstárjegy-kibocsátása, tehát a bankok, ha élni akarnak, kénytelenek lesznek a vállalkozók és a gazdák felé fordulni.**

A pénz- és hitelforgalom fontos közügy, ezért a betéti és hitelügyletek nyilvánosak, **nincs banktitok**.

ÖSSZEFOGLALVA:

A költségvetési hitelkeretet a hiteltestületek hálózata osztja el kamatmentesen (közhitelek), a bankok számára is érvényes normatív kezelési költségtérítés felszámításával. **Bankok** - a vállalkozási szabadság részeként - **szabadon alapíthatók**. A szabad bankválasztással elhelyezett tartós betétekből a bankok a hozzájuk forduló vállalkozóknak hitelt nyújtanak normatív kezelési költségtérítés felszámításával, szabadon kialakított kamatok ellenében. Az alkotmányban alapvetően meghatározza a költségvetési keretből kamatmentesen nyújtott közhitel. A bankok tehát csak akkor és olyan mértékben kérhetnek kamatot, ha és amilyen mértékben a hiteligeny meghaladja a közhitel-kínálatot.